

з боку правоохоронних органів держави, винятковий порядок їх організації, використання отриманих відомостей та речових доказів, інших носіїв інформації. Встановлені КПК принципи провадження НС(Р)Д, відомчий, судовий контроль та прокурорський нагляд за законністю їх здійснення є додатковими гарантіями забезпечення прав людини від незаконного втручання у сферу приватного життя окремих осіб.

Список бібліографічних посилань

1. Конституція України : закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР // База даних (БД) «Законодавство України» / Верховна Рада (ВР) України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр> (дата звернення: 25.03.2019).
2. Международный пакт о гражданских и политических правах // Международная защита прав и свобод человека : сб. док. / сост. и вступ. ст.: Г. М. Мелков. М. : Юрид. лит., 1990. 672 с.
3. Кримінальний процесуальний кодекс України : закон України від 13.04.2012 № 4651-VI // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17> (дата звернення: 25.03.2019).
4. Про затвердження Інструкції про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні : наказ Ген. прокуратури України, МВС України, Служби безпеки України, М-ва юстиції України, Держ. прикордонної служби України, М-ва фінансів України від 16.11.2012 № 114/1042/516/1199/936/1687/5 // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0114900-12> (дата звернення: 25.03.2019).
5. Про інформацію : закон України від 02.10.1992 № 2657-XII // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12> (дата звернення: 25.03.2019).
6. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод : від 04.11.1950 // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004 (дата звернення: 25.03.2019).

Одержано 26.03.2019

УДК 343.01

АНДРІЙ ІГОРОВИЧ ДЕНИСОВ,

кандидат юридичних наук,

доцент кафедри правового забезпечення господарської діяльності

факультету № 6 Харківського національного університету внутрішніх справ

ПЕРСПЕКТИВИ ЗАСТОСУВАННЯ ІНСТИТУТУ МЕДІАЦІЇ В СИСТЕМІ ОРГАНІВ МІНІСТЕРСТВА ВНУТРІШНІХ СПРАВ

Враховуючи перспективу входження нашої країни до європейської спільноти вкрай важливим є запровадження та розвиток інституту медіації.

Наразі депутати Верховної Ради України прийняли у першому читанні 3 листопада 2016 р. проект Закону «Про медіацію». Так, згідно ст.2 зазначеного законопроекту, медіація – альтернативний (позасудовий) метод вирішення спорів, за допомогою якого дві або більше сторони спору намагаються в рамках структурованого процесу за участі медіатора досягти згоди для вирішення їх спору.

Однак законопроект містить пряму заборону для використання інституту медіації в системі органів внутрішніх справ. Так, відповідно до ч. 1 та 2 ст. 7 законопроекту зазначено, що медіатор не залежить від сторін медіації, державних органів, інших юридичних і фізичних осіб. Втручання державних органів, будь-яких юридичних і фізичних осіб у діяльність медіатора при підготовці та проведенні медіації забороняється [1].

Тобто у існуючій редакції законопроекту неможливим є застосування інституту медіації у системі органів внутрішніх справ, оскільки вони є державними органами.

Однак, відповідно до п. 1 ст. 3 Законопроекту, медіація може застосовуватися у будь-яких конфліктах (спорах), у тому числі цивільних, сімейних, трудових, господарських, адміністративних, а також в кримінальних провадженнях та справах щодо адміністративних правопорушень [1].

Для здійснення більш ефективного провадження по адміністративних справах, справах приватного обвинувачення та справах у сфері ювенальної юстиції пропонується все ж таки залучати органи Міністерства внутрішніх справ до процесу медіації.

Плюсами такого підходу може стати створення державних органів, що будуть здійснювати надання послуг з проведення безкоштовної процедури медіації. Як і безоплатна правова допомога, така процедура буде вкрай необхідною для осіб, що не можуть дозволити собі оплату професійного медіатора. Крім того, необхідність безоплатної медіації обумовлена тим фактором, що у справах ювенальної юстиції одна із сторін є неповнолітньою особою, що не може не тільки оплатити послуги професійного медіатора, але й взагалі в повному обсязі захищати свої права самостійно.

До того ж, центри надання послуг з медіації Міністерства внутрішніх справ могли б надавати не тільки безоплатну допомогу у сфері медіації, а й оплатну допомогу. Це допомогло б покращити фінансування системи органів Міністерства внутрішніх справ.

Саме тому пропонується внести зміни до проекту Закону «Про медіацію» та зазначити, що може існувати два основні види медіаторів – приватні та державні медіатори. Для цього необхідно спочатку на концептуальному рівні визначити ці поняття.

Приватний медіатор – особа, що має вищу юридичну чи психологічну освіту, пройшла професійні курси з медіації, зареєстрована у Єдиному державному реєстрі медіаторів та не залежить у своїй діяльності від сторін медіації, державних органів, інших юридичних і фізичних осіб.

Державний медіатор – особа, що має вищу юридичну чи психологічну освіту, пройшла професійні курси з медіації, зареєстрована у Єдиному державному реєстрі медіаторів, працює в державних органах та надає послуги з безоплатної та оплатної медіації.

Відповідно до цього потребує зміни й запропонована процедура здійснення оплати послуг медіатора. Так, у запропонованому законопроекті єдиним видом оплати праці медіатора є гонорар. Водночас, пропонується визначити такі форми оплати праці медіатора як фінансування за рахунок державного бюджету.

Також науковці вже давно пропонують зазначити важливість створення єдиної державної системи обліку медіаторів [2]. Пропонується створити таку систему у формі відкритого електронного Єдиного державного реєстру медіаторів.

Також цікавим є питання чи має здійснювати надання послуг з медіації окремий орган у системі органів внутрішніх справ, чи відповідні повноваження мають бути надані окремому органу/органам. Пропонується все ж таки утворити окремий орган, що має бути підзвітний безпосередньо міністру внутрішніх справ. Це дозволить звести до мінімуму зв'язки з іншими органами внутрішніх справ і уникнути упередженості, конфлікту інтересів та заангажованості у прийнятті рішень такого органу, враховуючи потенційний вплив інших органів МВС.

До того ж існування єдиного органу дозволить більш ефективно здійснювати контроль за його діяльністю та спростить процедуру отримання населенням безоплатної допомоги у сфері медіації.

Отже пропонується прийняти Закону України «Про медіації» та внести зміни у існуючі акти та створити окремий орган в системі органів Міністерства внутрішніх справ, що здійснював би надання послуг у сфері медіації по адміністративних справах, справах приватного обвинувачення та справах у сфері ювенальної юстиції. Крім того, необхідно закріпити класифікацію професійних медіаторів, закріпивши існування державних та приватних медіаторів. До того ж доцільно створити Єдиний державний реєстр медіаторів.

Список бібліографічних посилань

1. Проект Закону «Про медіацію»: від 17.12.2015 № 3665 / ініціатори: А. І. Шкрум, В. Ю. Пташник, О. І. Сироїд та ін. // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=57463 (дата звернення: 21.03.2019).

2. Нестор Н. В. Перспективи розвитку інституту медіації в кримінальному судочинстві України: нормативно-правовий аспект. *Форум права*. 2010. № 3. С. 312–317. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/FP_index.htm_2010_3_45.pdf (дата звернення: 21.03.2019).

Одержано 26.03.2019